

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Legenda aurea sanctorum, sive Lombardica historia

Jacobus <Genua, Erzbischof>

[Lyon], 20. Juli 1486

De sancto Blasio xxxviii

[urn:nbn:de:bsz:31-289352](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-289352)

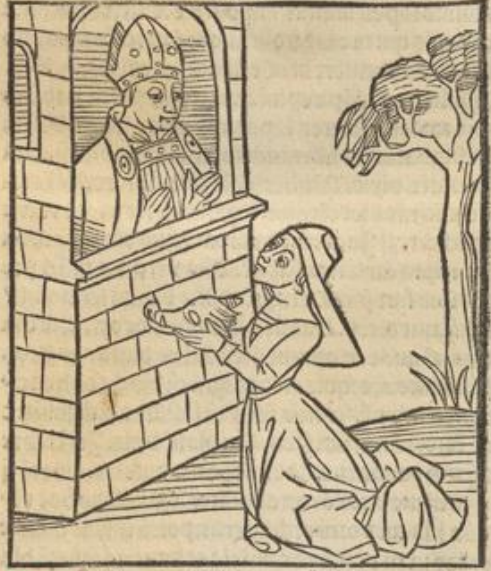
De sancto

Blasio

intra domū suam pstruxerat: et ppiuz capellanū habens omni die missas de beata virgine audire volebat. Appropinquate aut festo purificationis beate virginis sacerdos ob quoddā suū negociū lōgius secessit: et dñā die illo missas habere nō potuit. Uel vt alibi legit omnia que habere poterat etiā vestimēta p amore virginis dabat. Unde cū clamidē de disset. et ad ecclesiā ire non posset: sine missa illā ea die manere oportebat. De quo cū plurimū doleret ecclesiā propriā seu camerā intrauit ⁊ ante altare beate virginis se pstrauit. Tūc subito in excessu mētis facta. videbat sibi se in quadā ecclesia pulcherrima ⁊ speciosa collocatū esse. Et respiciens vidit turbā maximā virginū in ecclesiā venientē. Quas quedā virgo pulcherrima dyademate coronata pibat. Cūq; oēs p ordinē pcedissent. ecce turba alia iuuenū: qui ⁊ ipi iuxta ordinē cōfederūt. Et ecce quidā maximū cereorū facez deferens: cereū primo virgini que ceteras anteibat dedit et postea alijs virginibus ⁊ iuuenib; tribuit. Deinde ad illā matronā venit: et cereū ei obtulit. quē illa libenter accepit. Tūc chorū respiciēs vidit duos cerosferarios: subdyaconū: dyaconū: et sacerdotē sacris indutos vestib; ad altare pcedētes tanq; missarū solēnia celebrare volētes. Videbat aut sibi q; acoliti essent vincentius et laurēt; dyaconus et subdyacon; duo angeli sacerdos aut xps facta aut cōfessioe duo pulcherrimi iuuenes i medium chorū ierant et officium misse alta voce et deuotissime inceperūt. et ceteri q; in choro erāt psequunt. Cum aut ad oblationē ventū fuisset regina virginū et ceterae virgines cū alijs qui erant in choro cereos suos sacerdoti vt moris est: flexis genibus obtulerūt. Cū aut sacerdos illā matronam expectaret vt sibi cereū suū offerret: et illa ire nollet misit ad eā regina virginū p nunciū. q; rusticitatē faceret: q; sacerdotē tādiu expectare pmitteret. Illa aut rñdit q; sacerdos in missa sua pcederet: q; cereū suū sibi nō offerret. Tūc iterū regina aliū nunciū misit Cui similiter illa rñdit q; cereū sibi datū penitus nulli daret: s; illū ex deuotione teneret. Regina aut virginū nūcio pcepit dicēs. Uade et ite: eā roga vt cereū offerat: sin autē ipm de manibus ei; violēter auferas. Cūq; nunci; iuisset et illa rogantē audire recusaret. dixit se in mādatiōe habere: vt ipm ab ea violēter auferret. Tūc ille cū magna violētia cereū cepit. et ipm auferre cognabat. Illa aut forti; tenebat. et se viriliter defendebat. Cūq; lōga fieret altercatio et binande cereus violentius traherē subito. cereus fractus

est et medietas in manu nūcij: et alia medietas in manu ipius dñe remāsit. Ad hancigit uehemētē fractionē illa subito ad se redijt: et se iuxta altare vbi se posuerat inueniēs cereū fractū in manu sua reperit. De quo valde admirās immēsas gratias beate virgini reddidit: que eam sine missa illa die remanere nō pmisit: sed tali officio interesse fecit. Illa aut cereū diligenter reposuit. et p maximis reliquijs re seruauit. Sed et omēs vt dicit qui tūc tangebant de eo a quacūq; detinebant infirmitate p totinus liberabant. Quedā alia matrona duz esset grauida quadā nocte i somnis vidit se portare quoddā vexillū qd colore sanguineo erat tinctū. Euigilans aut continuo sensum amisit. Quā dyabolus adeo ludificabat. vt videret sibi q; xpianas fidē quaz actenus habuerat inter mamillas haberet: ⁊ inde cōtinuo exiret. Que cū nullatenus curari posset. in quadā ecclesia beate virginis in festo purificationis pnoctauit et integrā sanitatē recepit.

De sancto blasio. xxxviii

Blasius quasi blādus. vel blasius quasi be-
 lasius a bela qd est habitus. ⁊ syo; puulus
 fuit em blādus per dulcedinē sermonū. ha-
 bitus p habitus virtutū. paruulus per humilita-
 tem morum.

Blasius cū omni māsfuetudine et sanctitate
 polleret. xpiani eū in sabaste ciuitate capa-
 docie: in ep̄m elegerunt. Qui ep̄atu susce-
 pto ob dyoclecianā persecutionē speluncas pe-
 cijt. et ibi heremiticā vitā duxit. Cui aues pabulū affe-
 f iij

rebant: ac fere ad eū vnanimiter cōfluebāt et vsq̄
dū imponeret manū eius benedicēs: nō rece debāt
ab eo. Demq̄ si que infirmabant ad eum cōtinuo
veniebāt et sanitatē ad itegrū repo:tabāt. Preses
igit̄ illi⁹ regionis dū milites suos ad venādus mi-
sisset illi in vanū alibi laborātes ad antrū sancti
blasij casu puenissent: magnā ibidē bestiarū multi-
tudinē ante ip̄m stantiū reperunt. Quas dū nulla
tenus cape possent attoniti dño suo nunciauerūt.
Qui statim milites plures misit. et vt ip̄m cū oibus
xp̄tians ad se adducerēt p̄cepit. In ipsa aut̄ nocte
ter christus ei apparuit dicēs. Surge et offer mi-
hi sacrificiū. Ecce aut̄ aduenerūt milites dicētes.
Egredere vocat te p̄ses. Quibus respōdit sanctus
blasius. Beneuenistis filiij. Nūc video q̄ deus nō
est oblitus mei. Pergēs vero cū eis nunq̄ a p̄dica-
tione cessauit: et coram eis miracula multa fecit.
Tūc mulier quedā filiū suū morientē in cuius gut-
ture os piscis trāsuer sum erat: ad pedes ei⁹ attulit
et vt sanaret cū lachrimis postulabat. Sacer⁹ vero
blasius sup̄ eū manus imponēs orauit: vt puer ille
et omēs qui in eius noīe aliquid peterēt sanitatis
beneficiū obtinerent. Et statim sanat⁹ est. **B**
Mulier quedā paup̄cula vnū solū porcū habens
quē tamen violēt̄ lupus rapuerat sanctū blasii
deprecabatur: vt sibi reddi faceret suum porcū. Qui
subridēs dixit. Mulier noli cōtristari reddet tibi
porcus tuus: et cōtinuo lup⁹ venit. et porcū vidue
reddidit. **I**ngrediēs vero blasius ciuitatē iussu
p̄ncipis carceri mācipat. Alia vero die iussit pre-
ses ip̄m sibi p̄sentari. quē vidēs blādis sermonib⁹
salutauit dicēs. Gaude blasii amice deoz. Cui bla-
sius. Gaude tu optime p̄ses sed ne dicas eos deos
sed demones: quia eterno igni cū his q̄ eos hono-
rant tradunt. Iratus p̄ses eū fustibus cedi iussit: et
in carcerē retrudi fecit. Cui blasii dixit. In sensate
sp̄as p̄ penas tuas. dei mei a me auferre amorē q̄
ip̄m in me habeo corroboratorē: Audiens hoc vi-
dua illa cui porcū reddiderat: porcū ipsum occidit
et caput cū pedibus candela et pane ad sanctū bla-
sium deportauit. Ille gratias agēs comedit sibiq̄
dixit. Singulis annis candelā in ecclesia noīs mei
offeras: et tibi et quicūq̄ hoc fecerit bene erit. Qd̄
semper egit et sibi p̄sp̄ritas multa fuit. Post hoc
cū eductum a carcere preses ad deos inclinare nō
posset. iussit eū in ligno suspēdi: et carnes eius cū
ferreis pectinib⁹ laniari: et scitez i carcerē repo:ra-
ri. **S**eptē ergo mulieres sequētes guttas
sanguinis cōligebāt. Que mox tenent et ad deoz
sacrificiū cōpelunt. Que dixerūt. Si vis vt deos

tuos adorem⁹ cū reuerētia: mitte eos ad stagnum
vt ibi faciebus ablutis mūdus adorare possimus.
Letus p̄ses efficit et citius qd̄ dixerāt adimpletur.
Ille vero deos arripuerūt et eos in stagni mediū
p̄iecerūt dicētes. Sidij sunt videbimus. Qd̄ pre-
ses audiēs et pre ira infaniēs: et seip̄m p̄cutiēs di-
xit ministris. Cur nō tenuistis deos nō os vt nō mit-
terent in pfundū lacu? Qui dixerūt. Do: ose te am-
locute sunt mulieres. et eos in stagnū p̄iecerunt.
Cui mulieres. Deus verus dolos non patif. Sed
et si dij fuissent p̄sciuisent vtiq̄ quid eis facere vo-
lebamus. Et iratus p̄ses iussit plumbū liquefactū
et pectines ferreos et. viij. loricas igne candentes
ex vna pte parari. et ex alia. viij. camifias afferri
lineas. Quo dicēte vt ex his qd̄ mallent eligerent
vna illaz duos puulos habens audacter cucurrit
et lineas camifias accipiēs in caminū p̄iecit. Pue-
ri vero matri dixerunt. Non nos mater dulcissima
post te relinquo: sed sicut nos replesti dulcedine
lactis: sic nos reple dulcedine regni celestis. Tūc
p̄ses iussit eas suspēdi et carnes eaz pectinib⁹ fer-
reis laniari. Quaz carnes vt nix albissime erāt. et
p̄ sanguine lac fluebat. Cum aut̄ supplicia inuite
ferrēt angelus dñi ad eas venit: et eas viriliter cō-
fortauit dicēs. Nolite timere bonus em̄ oparius q̄
bene incipit et bene perficit. et a p̄ducente se bene-
dictionē meref pro cōpleto ope: et mercedē accipit
pro labore: et gaudiū possidet pro mercede. Tūc
p̄ses iussit eas deponi: et i caminū mitti. Que diu-
nitus igne extincto exierūt illese. Quibus preses.
Jam nunc magicā artē dimittite et deos nostros
adorate. Que rñderunt. Perfice qd̄ cepisti q̄ iam
ad regnū celeste vocare sumus. Tūc ille data sen-
tentia eas decollari mādauit. Que dum decollari
deberēt flexis genibus adorauerūt dicētes. Deus
qui nos a tenebris separasti. et in hāc lucē dulcissi-
mam adduxisti: q̄ nos sacrificiū tuū fecisti: animas
nostras suscipe: et ad vitā eternā facias puenire: et
sic truncatis capitibus ad dñm migrauerūt. **D**
Post hoc iussit p̄ses blasii sibi p̄sentari: et dixit ei
Uel nūc adoras deos vel nō. Cui blasius. Impie
nō timeo minas tuas age vt vis: corpus em̄ meuz
penit⁹ tibi trado. Tūc iussit eū mitti in stagnum.
Ipse vero aquā signauit: et mox sicut terra arida
fixa permansit. Dixitq̄ eis. Si veri sunt dij vestri
ostendite virtutē eoz: et ingredimini buc. Ingref-
siq̄. lxx. viri stagnū: cōtinuo sunt submersi. Ange-
lus autem dñi descendens dixit ei. Egredere blasii
et coronā tibi a deo paratā suscipe. Eunq̄ exisset
dixit ad eum p̄ses. Dumino decreuisti nō ad: are

De sancta Agatha virgine

deos? Cui blasius. Cognosce miser qd xpi seruus sum nec demones adoro. Et statim iussit eum decollari. Ipse autem oravit ad dominum: ut quicumque pro infirmitate gutturis vel alia quacumque infirmitate eius patrocinia postularet: exaudiri continuo mereret. Et ecce vox de celis ad eum venit quod sic fieret ut oravit. Sicque pronominatus sanctus cum duobus puerulis decollatus est. circa annos domini. cclxxiiij.

De sancta Agatha virgine. xxxix.

Agatha dicitur ab agyos quod est sanctus. et theos deus: quasi sancta dei. Tria enim sunt sicut dicit Criso. que sanctum faciunt: et illa perfecte fuerunt in ea. scilicet cordis mundicia spiritus sancti presentia et bonorum operum affluentia. Uel dicitur ab a quod est sine et geos terra et theos deus quasi dea sine terra. id est sine amore terrenorum. Uel ab aga quod est loquens et thau consummatio quasi consummate et perfecte loquens. quod patet in suis responsis. Uel ab agad quod est seruitus et thaus superius: quasi seruitus superius. et hoc propter illud quod dixit. Summa ingenuitas est ista etc. Uel ab aga quod est solennis et thau consummatio quasi solenniter consummata id est sepulta quod patet in angelis qui eam sepelierunt.

Agatha virgo ingenua mente et corpore pulcherrima in urbe cathanenensi deum semper in omni sanctitate colebat. Quincianus autem consularis filicie: cum esset ignobilis libidinosus: avarus et ydolis deditus beatam agatham concupiscebant: ut quia erat ignobilis concupiscebendo no-

bilem timeret: quia libidinosus ei pulchritudine frueret: quia avarus eius divitias raperet: quia ydolatra deus eam faceret imolare. fecitque eam ad se adduci. Que cum adducta esset et eius immobile propositum cognovisset. tradidit eam cuidam meretrici nomine affrodise. et novem filabus eius eiusdem turpitudinis: ut per triginta dies suaderet ei. quomodo ei animam immutaret. Et modo permittendo leta modo terredone aspera: spabant eam a bono proposito revocare. Quibus beata agatha dixit. Mens mea super petram solidata est: et in christo fundata. Verba vestra veri sunt. promissiones vestre pluvie sunt terrores vestri flumina sunt. Que quantumvis impugnant fundamentum domus mee cadere non valebit. Deinde ait dicens: flebat quotidie et orabat. stridens ad martirij palmam pervenire. Cuiusmodi affrodise ipsam immobilem permanere: dixit quinciano. facilius possunt saxa moliri. et ferrum in plumbi mollicie converti quam ab intentione christiana mens istius puelle converti seu revocari. Tunc quincianus fecit eam ad se adduci. et ait illi. Cuius conditionis es? Cui illa. Non solum ingenua sed et spectabilis genere: ut omnis pariete la mea testatur. Cui quincianus. Si ingenua es cur moribus te servile personam habere ostendis? Illa respondit. Quia ancilla christi sum: ideo servile me exhibeo personam. Quincianus dixit. Si te ingenuam dicas quomodo ancillam asseris? Illa respondit. Summa ingenuitas ista est: in qua servitus christi comprobatur. Quincianus dixit. Elige quod volueris. aut scilicet deus sacrificare aut diversa supplicia sustinere Cui agatha. Sic talis vxor tua qualis fuit veni dea tua. et tu talis sis. qualis fuit deus tuus iupiter. Tunc quincianus iussit eam alapis cedi dicens. In iniuria iudicis noli temerario ore garrere. Agatha respondit. Mihi te virum prudentem ad tantam stulticiam devolutum: ut illos dicas deos tuos esse. quorum vitam non cupias tuam committere vel te imitari. ut dicas tibi iniuriam fieri si eorum viuas exemplo. Nam si dii tui sunt. bonum tibi optavi. Si autem execraris eorum consortia mecum sentis. Quincianus dixit. Quid michi verborum superfluum cursus: aut sacrificia deus. aut te faciam diversis suppliciis interire. Agatha respondit. Si seras michi promittas. audito christi nomine mansuescunt. Si ignem adhibeas: de celo michi rorem salvificum angeli ministrabunt. Si plagas vel tormenta ingeras habeo spiritum sanctum per quem despicio universa. Et tunc iussit eam tradi ad carcerem: quia voce eum publice confundebat. Ad quem letissime et gloriatur ibat: et quasi ad epulas invitata. agonem suum domino commendabat. Sequenti die dixit ei quincianus. Abnega christum

f. iij